Yeni qanun, yeni gözləntilər

Media (kütləvi informasiya vasitələri) haqqında yeni qanun qəbul olunacaq! Görəsən yeni qanuna ehtiyac var idimi? Mütəxəssislər deyirlər ki, "hə"! Mən də o fikirdəyəm!

Əvvəla, yeni qanunun qəbulu onu göstərir ki:

▪ Azərbaycan iqtidarı ölkədə söz və mətbuat azadlığının mövcudluğunda israrlıdır və maraqlıdır;

▪ Daim bu sahədə vəziyyətin qənaətbəxş olmasını istəyir;

▪ Təkcə istəmir, həm də mətbuat və söz azadlığının əməldə mümkünlüyünün təmini üçün zəruri qanunvericilik bazası yaradaraq daim onu təkmilləşdirir;

▪ Deməli, yeni qanun da bu istəyin və iradənin yeni təzahürüdür!

İkincisi, media haqqında yeni qanun layihəsinin hazırlanması və qəbulu:

▪ Ölkə ictimaiyyətinin diqqətini bir daha bu vacib məsələyə cəlb edir;

▪ Diqqəti bir daha bu sahədəki uğurlara və problemlərə yönəldir;

Ardı 5-ci səh.

Yeni qanun, yeni gözləntilər

Əvvəli 1-ci səh.

▪ Müzakirələr prosesində yeni, həm də yeni şəraitə uyğun maraqlı təkliflər səsləndirilir və onların yeni qanuna əlavəsinə imkan yaradır;

▪ Ən nəhayət, yeni qanun və onunla bağlı müzakirələr jurnalistlər, media subyektləri üçün də faydalıdır və medianın (həm də jurnalistlərin) maddi vəziyyətinin yaxşılaşdırılması yönündə müəyyən addımların atılacağını istisna etmir!

❖❖❖

KİV haqqında sonuncu qanun 1999-cu ildə qəbul olunmuşdu.

Həmin dövrün tələblərini də tam ödəyirdi.

Ötən dövrdə media sahəsində baş verən prosesləri əhatə etmək üçün həmin qanunda 79 dəfə dəyişiklik aparılmışdır.

25 maddə isə tam ləğv edilmişdir.

Odur ki, həmin qanuna bir daha dəyişikliklər etməkdənsə, yenisinin qəbulu daha doğru addımdır.

Tarixi təcrübə göstərir ki, informasiya sahəsi dünyada ən sürətli inkişaf edən sahələrdəndir.

Qəzet yeni meydana çıxanda onu oxucusuna çatdırmaq üçün atdan, arabadan istifadə olunurdu.

Tirajı və dövriliyi də çox aşağı səviyyədə idi - ayda 1-2 dəfə çıxırdı və bir neçə yüz sayda!

Elektrik enerjisinin, daxili yanma mühərriklərinin kəşfi bu sahənin də sürətini və imkanlarını artırdı.

Üstəlik, informasiyanın toplanması və yayımı ilə məşğul olan xüsusi insanların və qurumların meydana gəlməsini şərtləndirdi.

Beləliklə, jurnalistika, jurnalist, qəzetçi anlayışı dilimizə və həyatımıza daxil oldu.

Radionun yaranması, teleqrafın (Morze əlifbasının və onun aparatının) kəşfi qısa müddətdə informasiyanı geniş əraziyə yaymağa, informasiya toplayıcısının işini asanlaşdırmağa və məhsuldarlığını yüksəltməyə şərait yaratdı.

Faks aparatı isə jurnalistlərin işini xeyli asanlaşdırdı, zamana qənaət olunmasına kömək göstərdi.

Televiziyanın kəşfi cəmiyyətdə əsl inqilab təsiri doğurdu: eyni zamanda səs və təsvir uzaq məsafəyə anındaca ötürülürdü!

Bu gün isə cibində mobil telefonu olan hər bir şəxs çox asanlıqla informasiya toplayıcısına və yayıcısına çevrilə bilir.

❖❖❖

İndi informasiyasız ötüşmək mümkün deyil!

Özü də informasiya təkcə adi marağımızı təmin etmir.

Həm də uğurumuza, biznesimizin inkişafına yardım göstərir.

Artıq "informasiya müharibəsi" anlayışı da həyatımızın ciddi reallıqlarındandır.

Və bu reallıqları qəbul etməyənləri acı məğlubiyyət gözləyir.

44 günlük Zəfər müharibəsində bunun canlı şahidinə çevrildik.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev informasiya müharibəsində təkbaşına döyüşdü, 30-dan çox dünya KİV-inə, televiziya kanallarına və informasiya agentliklərinə müsahibələr verdi.

Azərbaycanın haqq işi, Qarabağ uğrunda müharibə barədə həqiqətləri dünyaya yaydı, feyk xəbərləri ifşa etdi, erməni vəhşiliklərinin üstünü konkret faktlar əsasında açdı.

Qarabağ uğrunda Vətən müharibəsində informasiya cəbhəsinin də baş qəhrəmanı oldu!

Və əgər bu qələbə olmasaydı, bu sahədəki "döyüşlər" nəzərə alınmasaydı, zəfərimiz belə möhtəşəm və etibarlı olmazdı!

❖❖❖

Azərbaycan iqtidarı mətbuat və söz azadlığına xüsusi diqqət və qayğı göstərir.

Ulu Öndər Heydər Əliyev yenidən ölkə rəhbərliyinə qayıtdıqdan sonra müstəqillik dövründə bu sahənin inkişafı ilə bağlı təsirli addımlar atıldı.

Ümummilli Liderimiz daim jurnalistlərlə görüşür, onlara ölkənin maraqları, problemləri, mövcud durumu ilə bağlı müsahibə və açıqlamalar verməklə yanaşı, mətbuatın problemlərini də öyrənərək həllinə yardım edirdi.

Bu bir tarixi faktdır ki, 6 avqust 1998-ci ildə Heydər Əliyevin fərmanı ilə Azərbaycanda mətbuata senzura nəzarəti ləğv edildi.

Ulu Öndərdən əvvəl Azərbaycana başçılıq edənlərin heç biri bu addımı atmağa cəsarət etmədilər!

Hətta özlərini "demokrat" adlandıran AXC-Müsavat cütlüyünün iqtidarı da!

Ulu Öndərimiz habelə qəzetlərin "Azərbaycan" nəşriyyatına yığılıb qalmış borcunu da dövlət hesabına ödətdirdi, mətbuatı əlavə dəyər vergisindən azad etdi.

Heydər Əliyev yolunu şərəflə davam etdirən Prezident İlham Əliyev "Əməkdar jurnalist" fəxri adını bərpa etdi, KİV-in inkişafına Dövlət Dəstəyi Konsepsiyasını imzalayaraq bu sahəyə sistemli dövlət qayğısını yaratdı. Artıq neçə illərdir ki, müstəqil qəzetlər qrantlı layihələr vasitəsilə dövlət hesabına maliyyələşir, jurnalistlərə pulsuz mənzillər verilir, müxtəlif formada yardımlar göstərilir.

❖❖❖

Dünya düzənində informasiyanın özünə möhkəm və təsirli mövqe tutması, yeni texnologiyaların meydana gəlməsi, sahənin sürətli inkişafı və yaranan gerçəkliklər medianın real vəziyyətinin və inkişaf perspektivlərinin də nəzərə alınmasını tələb edir.

Bu məqsədlə dövlət başçısı cənab İlham Əliyev 12 yanvar 2021-ci ildə "Azərbaycan Respublikasında media sahəsində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" fərman vermişdir. Bununla da cənab İlham Əliyev media sahəsində islahatların aparılması, daha dəqiq desək, dərinləşdirilməsi ilə bağlı öz iradəsini ortaya qoymuşdur.

Görünən odur ki, mövcud vəziyyət nizamlanmanı, qayda yaratmağı, gerçəkləri nəzərə almağı tələb edir:

Qeyd etdiyimiz kimi, artıq yeni media platformaları, informasiyanı ötürmək üçün yeni texnologiyalar, üsullar yaranıb.

Jurnalistin baş verən yeniliklər barədə oxucuya dərhal informasiya çatdırması məsələsi görünməmiş dərəcədə sürətlənib.

Həm də etiraf olunmalıdır ki, sözü və təsviri daha sürətlə yayan elektron media hazırda sosial şəbəkəyə uduzmaqdadır.

Sosial şəbəkə isə peşəkarlıqdan, cəmiyyətə obyektiv mövqedən zəruri informasiya çatdırılmasından, insanları vacib bilgilərlə maarifləndirmədən çox uzaqdır.

Operativliklə peşəkarlığın qərəzsizlik və dürüstlük müstəvisində birləşdirilməsinə ciddi ehtiyac duyulur.

Bütün bunlara söz azadlığı prizmasından baxılsa da, milli maraqlar müəyyən təhlükələri önləməyi və qarşılamağı tələb edir. Xüsusən informasiya istehsalçısının fəaliyyətinin şəffaflığının artırılması baxımından.

Bu gün dövlətin informasiya təhlükəsizliyinin qorunması mühüm əhəmiyyətli məsələlərdən biridir!

Odur ki, media ilə bağlı qanunvericiliyin daim təkmilləşdirilməsi, yeniliklərin, habelə xoşagəlməz meyillərin nəzərə alınaraq qarşılanması diqqətdən yayınmamalıdır.

❖❖❖

Media haqqında qanun layihəsində diqqət çəkən ən mühüm məqamlardan biri jurnalistlərin vahid reyestrinin yaradılmasıdır.

Bu qanuna əsasən ilk dəfə olaraq Azərbaycanda vahid media reyestri tərtib ediləcəkdir. Bu reyestrdə ölkədə mövcud olan KİV və jurnalistlər barədə zəruri informasiyalar olacaqdır.

ƏVVƏLA:

▪ Hər bir KİV barədə istənilən vaxt bu reyestrdən operativ şəkildə zəruri məlumatlar əldə ediləcəkdir;

▪ Həmin məlumatlar hər kəs üçün əlçatan olacaqdır;

▪ Məlumatlar həm də hər KİV və hər jurnalist barədə obyektiv və dolğun təsəvvür formalaşmasına yardımçı olacaqdır.

DİGƏR TƏRƏFDƏN:

▪ Ölkənin jurnalist təsərrüfatının vəziyyətini əks etdirəcək;

▪ Jurnalistlərin təhsili, təcrübəsi və peşəkarlığının təhlilinə imkan yaradacaq;

▪ KİV-in və jurnalistlərin problem və qayğılarını müəyyənləşdirməyə kömək göstərəcək;

▪ Dövlətin bu sahə və sahənin problemləri ilə bağlı məsələləri dərindən öyrənib təsirli tədbirlər görəcəyi anda doğru istiqamətə yönəldəcəkdir.

❖❖❖

Qanun yaradıcılığı çətin və mürəkkəb prosesdir.

Nə qədər insan varsa, o qədər də fikir var - söyləyib müdriklər.

Müzakirələr vaxtı ən müxtəlif fikirlərin söylənməsi, təkliflərin verilməsi normaldır.

Kiminsə narazı qalması da təbii qarşılanmalıdır.

Xüsusən "əbədi inkarçılar"ın olduğu bir zamanda.

Lakin niyyət xoş və sağlam olanda sonda ortaya dəyərli bir məhsul çıxacağı şübhə doğurmur.

İnformasiya yayımı, informasiya mübarizəsi və informasiya müharibəsi reallıqdır.

Bütün bu proseslərin arxasında kiminsə, hansı qurumunsa, yaxud hər hansı dövlətinsə maraqları dayanır!

Bizim hər birimizin və bütövlükdə xalqımızın ən böyük marağı isə, sözsüz, milli maraqlardır!

Bunu hər bir ölkə vətəndaşı kimi, informasiya sahəsində çalışan insan da bilməli və mütləq nəzərə almalıdır.

Biz jurnalistlər informasiya bolluğu və rəngarəngliyi içərisində dövlətimizin informasiya siyasətini uca tutmağı, vicdan və peşəkarlıqla reallaşdırmağı bacarmalıyıq!

Bunu bizdən həm də anamız Azərbaycan tələb edir!

Bəxtiyar SADIQOV

Azərbaycan.- 2021.- 16 dekabr.- S.1; 5.